

Кыргыз Республикасы

Улуттук кеңсе

Өкмөттүн **улуттук башпаанек системасын** чыңдоо жана **качкындардын жергиликтүү интеграциясына** көмөк көрсөтүүгө багытталган аракеттерин колдойт

Туулгандыгын кечиктирбестен **каттоону камсыз кылууну, жарандыгы жоктуку алдын алууну камсыздоого** жана **Жарансыздык жөнүндө Конвенцияга** кошулууну колдойт

Аргасыз көчүү учурларында өзгөчө кырдаалдарга даярдыкты камсыз кылуу боюнча өнөктөштөр менен кызматташат

2022-жылы кыргыз-тажик чек арасында күчөгөн зордук-зомбулук 142 миңден ашык адамдын аргасыз көчүүсүнө алып келген Жапон элинин колдоосу менен БУУ КЖКБ Барлубаев жана ал сыяктуу кырдаалга туш болгон башка үй-бүлөөрдү убактылуу турак жай менен камсыздап, алардын үйлөрү кайрадан же жаңыдан курулуп жаткан учурда жылуу жана коопсуздук турак-жайга ээ болушуна шарт түзүлүп берилди.

Негизги көрсөткүчтөр (2023-жылдын 1-январына карата)

946

Качкындар жана башпаанек издегендер

Афганистандан (513), Сириядан (72), Украинадан (23) жана башка өлкөлөрдөн.

203

жарандыгы жок адамдар аныкталган аныктоо боюнча иштер уланууда

БУУ КЖКБнын Кыргыз Республикасындагы ишмердиги БУУ КЖКБнын Казакстандагы, Кыргыз Республикасындагы, Түркмөнстандагы жана Өзбекстандагы Өкүлчүлүгү тарабынан координацияланат. 2022-жылы БУУ КЖКБсы Кыргыз Республикасында, Казакстанда, Түркмөнстанда жана Өзбекстанда качкындарды, башпаанек издегендерди жана жарандыгы жок адамдарды коргоону камсыз кылуу үчүн 6,4 миллион \$ талап кылган. 2023-жылдын июнга карата БУУ КЖКБнын ишмердүүлүгү 42% каржыланган.

БАЙЛАНЫШ МААЛЫМАТТАРЫ

Ханс Фридрих Шоддер, БУУ КЖКБ Өкүлү: schodder@unhcr.org

Иван Салеев, Улуттук кеңсенин башчысы: saleyev@unhcr.org

Елена Сим, Тышкы байланыштар боюнча адис: sim@unhcr.org

Качкындарды жана башпаанек издеген адамдарды коргоо

БУУнун КЖКБ мандаттык качкындарга (БУУнун КЖКБ мандатына ылайык качкындар деп таанылган адамдарга) жана конвенциялык качкындарга (башпаанек издеген жана мамлекет тарабынан качкындар деп таанылган адамдарга) кызматтарды көрсөтүп, бийлик органдарын качкын статусун берүүдө, качкындарды коргоодо жана алардын Кыргызстанда интеграциялоошун колдойт.

2021-жылдын декабрында Кыргыз Республикасынын Өкмөтү **Качкындар жөнүндө глобалдык келишимдин** алкагында эки жаңы милдеттенме алган:

- Эл аралык жарандык авиация уюмунун (ИКАОнун) стандарттарына ылайык Кыргыз Республикасында таанылган качкындарга жана жарандыгы жок адамдарга машина окуй ала турган жол жүрүү документтерин берүү.
- Качкындардын жана башпаанек издегендердин саламаттык сактоо жана социалдык коргоо тутумдарына Кыргыз Республикасынын жарандары менен бирдей шарттарда жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу.

Өнөктөштөр менен биргеликте БУУнун КЖКБ ушул милдеттенмелердин аткарылышын колдойт, узак мөөнөт мурун БУУ КЖКБнын мандат менен камсыздалган 133 качкындын натурализациясын жана жанаконвенциялык качкындардын интеграциясына көмөк көрсөтөт.

БУУ КЖКБ Кыргыз Республикасындагы мыйзамдарды карап чыгуунун алкагында эл аралык стандарттарга ылайыкташтырууга жана качкындардын, башпаанек издеген адамдардын жана жарандыгы жок адамдардын тиешелүү укуктарга, анын ичинде саламаттык сактоого, билим алууга жана иш менен камсыз кылууга багытталган максатында алты мыйзам долбооруна комментарий берди.

Өнөктөштөр менен кызматташуу

Өкмөттүк өнөктөштөр: Тышкы иштер министрлиги, Эмгек, социалдык камсыздоо жана миграция министрлиги; Санариптик өнүгүү министрлиги; Юстиция министрлиги; Ички иштер министрлиги; Өзгөчө кырдаалдар министрлиги жана Мамлекеттик чек ара кызматы;

Кыргыз Республикасында БУУнун КЖКБ өнөктөш «Адилет» Юридикалык Клиника» Коомдук Фонд аркылуу иштейт.

БУУнун өлкө тобунун жана анын Туруктуу өнүгүү жаатындагы кызматташтыктын алкактык программасынын активдүү мүчөсү катары, БУУнун КЖКБ БУУ жана өнүгүү боюнча өнөктөштөр, эл аралык финансылык мекемелер жана башка кызыкдар тараптар менен **Туруктуу өнүгүү жаатындагы максаттарына (ТӨМ)** мамлекеттер жетишүүнүн алкагында качкындардын, башпаанек издегендердин жана жарандыгы жок адамдардын артта калып калбашына кепилдик берүү үчүн өз ара аракеттенет. 2023-жылдагы Качкындар Глобалдык Форумунун алдында БУУнун өлкө топтору БУУнун 2.0 биргелешкен милдеттенмелери боюнча өлкөнүн салымын аныктоо максатында, кабыл алынган милдеттенмелер качкындардын жана жарандыгы жок адамдардын жашоосунда түздөн-түз өлчөнө турган өзгөрүүлөргө алып келээрин камсыз кылууда.

Биздин донорлорго ыраазычылык

БУУ КЖКБ Кыргызстандагы БУУ КЖКБнын улуттук кеңсесинин пайдасына түздөн-түз жасалган төгүмдөрдү, ошондой эле төмөнкү өлкөлөрдүн донорлорунун максатсыз салымдарын жана кеңири багыттагы төгүмдөрүн баалайт, анын ичинде: Бельгия | Германия | Дания | Европа Союзу | Ирландия | Нидерланды | Норвегия | Корея Республикасы | АКШ | Улуу Британия | Франция | Швеция | Швейцария. **БУУ КЖКБ төмөнкү өлкөлөрдөгү жеке донорлордун маанилүү салымдарын жогору баалайт:** Австралия | Германия | Испания | Республика Корея | Япония.

Жарансыздык көйгөйүн жоюу жана аны алдын алуу

Жарансыздыкты жоюу боюнча #IBelong глобалдык кампаниясынын алкагында аракеттерди активдештирип, 2019-жылы Кыргыз Республикасы жарансыздыктын белгилүү болгон учурларын чечкен дүйнөдөгү биринчи өлкө болуп белгиленди. Бирок, 2021-жылдын аягында жарансыздыктын белгилүү учурларынын саны кайра 600гө жетип жана жаңы учурларды аныктоо мүмкүнчүлүктөрү жогорлоду.

Жарансыздыктын жаңыдан аныкталган учурларын чечүү жана жарансыздыктын кайталанышына жол бербөө максатында БУУнун КЖКБ жана анын өнөктөштөрү 2019-жылдын октябрында Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө Жарансыздык боюнча жогорку деңгээлинде кабыл алган милдеттенмелерди аткарууда колдоо көрсөтүүдө, алардын ичинде:

- Туулгандыгы катталбаган балдарга туулгандыгы жөнүндө күбөлүктөрдү берүүгө
- Кыргыз Республикасында ар бир төрөлгөн баланын туулганын каттоону камсыздоо үчүн туулгандыгын каттоо жөнүндө улуттук мыйзамдарды эл аралык стандарттарга шайкеш келтирүүгө
- Жарандыгы жок адамдын укуктук статусун аныктоо жөнүндө жоболорду кабыл алууга
- Жарансыздык жөнүндө 1954 жана 1961-жылдардагы Юнвенцияларга катышуучу мамлекеттердин тажрыйбаларын изилдөөдө.

Кыргыз Республикасынын жарансыздык маселелери боюнча улуттук мыйзамдарынын талдоосун Жүктөп алуу.

Өзгөчө кырдаалдарга даярдык көрүү

Өзгөчө кырдаалдарга даярдыкты камсыздоо жана аларга жооп кайтаруу максатында БУУнун КЖКБ улуттук, аймактык жана көп агенттиктердин аракеттерин коргоо талабын эске алуу менен мамилени камсыздоо Кырсыктарга жооп кайтаруу координациялык БУУнун Тобу (КЖККТ) жана БУУнун өзгөчө кырдаалдарды ыкчам баалоо жана координациялык Тобу (REACT) менен кызматташат.

2022-жылы кыргыз-тажик чек арасындагы аргасыз ички жер которуу боюнча өзгөчө кырдаалга жооп катары КЖККТ ишмердүүлүгүнүн алкагында БУУ КЖКБ Укуктук коргоо секторун жетектеп, Турак жай/ азык эмес товарлар секторунун ишине өз салымын кошкон.

БУУнун КЖКБ Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө өзгөчө кырдаалдарга даярдык көрүүнү жана мажбурланган жер которуу кырдаалдарына жооп кайтаруу үчүн улуттук потенциалын түзүүгө максаттарына колдоо көрсөтүүдө.

reporting.unhcr.org/kazakhstan

twitter.com/UNHCR_Cent_Asia

facebook.com/unhcr.ca